

JANOVI PÜLLOVI

Bratislava 20. novembra 1945

Milý Jano,

požiadal si svojho času Fraňa Kráľa, aby Ti bol predložený sumárny návrh o umiestnení kultúrnych inštitúcií v Bratislave. Dňa 16. t. m. bola pri Národnom výbore v Bratislave porada zástupcov kultúrneho oddelenia bratislavského Národného výboru, Matice slovenskej, výtvarníkov a Povereníctva pre školstvo a osvetu, na ktorej rozhodlo sa v tomto zmysle:

1. Matici slovenskej treba umožniť najmä teraz pôsobenie v najďalekosiahlejšej miere, preto budova fy Pallehner na Hurbanovom námestí má byť pridelená Matici slovenskej, ktorá tam má zriadiť Galériu krásnej knihy a krásneho umenia tak vo výkladoch ako aj vo vnútri. Popri kníhkupectve bola by tam stála výstava, ako aj predaj umeleckých diel slovenských výtvarníkov.

2. Knihovňa mesta Bratislavy, ktorá má nateraz miestnosti absolútne nevyhovujúce, nech je umiestnená v budove kaviarne Astória, kde by bola zriadená i čítareň.

3. Pre výtvarných umelcov nech sú rezervované

Fraňo Kráľ (1903—1955), vyučený tesár, napriek tuberkulóze zmaturoval na učiteľskej akadémii a učil na ľudových školách. Od r. 1926 uverejňoval básne v Pravde, stal sa členom skupiny DAV a prispievateľom jej časopisu. V 30. rokoch popri básňach písal aj prózu a spolu s Jilemnickým je priekopníkom socialistického realizmu. Po vyhlásení autonómie v jeseni 1938 ho predčasne penzionovali. Cez vojnu sa Kráľ zapojil do ilegálneho hnutia veršami i aktívnou odbojovou činnosťou. Po oslobodení je členom Národného výboru v Bratislave, čoskoro vedie odbor ľudových škôl na PŠO a pokračuje v literárnej i politickej činnosti. V r. 1948-54 je poslancom SNR, v r. 1953-55 členom ÚV KSS. Národný umelec od r. 1953.

miestnosti kaviarne Grand (Manderla), kde by bolo výstavište nášho i inonárodného výtvarného umenia.

Trošku podivne bude znieť návrh na premenenie hneď dvoch, resp. i troch kaviarní pre účely kultúrne (takisto kaviareň Alžbeta na Kollárovom námestí má byť premenená na čítareň, ak by Astória bola iba knižnica a pri väčšom záujme o čítanie nemohla by pojať všetkých návštevníkov). No kaviarní je v Bratislave toľko, že je úplne zbytočné ponechať tento stav, tým skôr, že čítarne a kultúrne domy nemáme na hlavných tepnách nijaké.

Dúfam, že Tvoj rezort s porozumením vyjde v ústrety týmto návrhom.

Srdečne Ťa zdravím

Tvoj
L. Novomeský

Tento „námet“ má trochu pikantnú príchuf, keď taký milovník kaviarní, akým bol Novomeský, navrhuje zrušiť tieto zariadenia. Dominovali však potreby kultúrneho rozvoja. Uplatnil sa iba návrh s Astóriou, kde v 50. r. sídlila čítareň Mestskej knižnice.